

40

Leeftocht

JAARGANG 40 | STARTNUMMER

Beste bestuurder, directeur, leraar

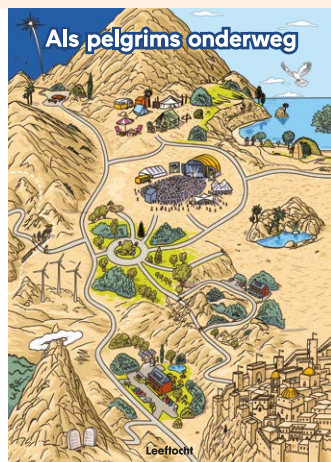
Met trots stel ik je de vernieuwde Leeftocht voor: een verfrissend inspirerende insteek in een nieuw, hedendaags jasje. Dat ontdek je tijdens een pelgrimstocht langs tien boeiende plekken. We bieden je eigentijds-tegendraads proviand aan om samen op weg te gaan: een Bijbelfragment, een getuigenis uit het werkveld, een bezinnende tekst, de feesten van de maand. Ga je mee?

LIEVEN BOEVE, *Directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen*

Als pelgrims onderweg

Dit schooljaar willen we op een bijzondere wijze op weg gaan, onderweg zijn, als pelgrims. Niet elke reis, niet elke tocht is een pelgrimage. Niet iedereen die onderweg is, voelt zich een pelgrim. De ene dag ben je misschien wel die pelgrim, maar de andere dag voel je je eerder de blinde Bartimeüs aan de kant van de weg die door pelgrims geholpen wordt om terug op pad te geraken ...

Deze jaargang wil een uitnodiging zijn om pelgrims te zijn voor en met elkaar. De weg is belangrijker dan de bestemming, onderweg worden we geraakt door wat op ons pad komt. Leeftocht wil daartoe impulsen bieden. Laten we in beweging komen. Het wordt vast en zeker een boeiende tocht: geroepen om weg te trekken mogen we vertrouwen op God en onze medemens.

Ons aanbod

	BIJBELVERHAAL	WAAR GAAT HET OVER?	PLAATS OP DE KAART
SEPTEMBER	Zending van de twaalf (Lc 9,1-6)	Onze tocht begint. We gaan op weg, alles ligt nog open! Ga je mee?	De zee
OKTOBER	Bijeenkomst in Jeruzalem (Hand 15,1-35)	We maken keuzes, geleid door de Geest. De synodale weg nodigt ons uit tot dialoog met alle betrokken.	Het rondpunt
NOVEMBER	Ruth vergezelt Noömi (Ruth 1)	Voorbij de grens van het vertrouwde ben je een vreemdeling. Kan je er thuiskomen?	De grens
DECEMBER	Rebecca (Gen 24,42-66)	Onze levensweg neemt soms een onverwachte wending. Durf jij volmondig 'ja' zeggen?	De bron
JANUARI	De Wijzen (Mt 2,1-12)	We komen elk in beweging. De ster wijst ons de weg. We gaan samen op zoek.	De ster in het Oosten
FEBRUARI	Jona (1-4)	Soms twijfelen we, lopen we weg, maken we een omweg. Vinden we toch opnieuw onze route?	De omweg
MAART	Mozes (Ex 20,1-17 en 24,12-18)	Samenleven vraagt goede regels en afspraken. Geven ze ons vrijheid? Of beperken ze ons eerder?	De berg
APRIL	Intocht in Jeruzalem (Mt 21,1-11)	Verwachtingen kunnen hoog oplopen. Zijn reputatie gaat Hem vooraf. Blijf jij aan de kant staan?	De stad
MEI	Emmaüsgangers (Lc 24,13-35)	Ontmoeting doet veranderen. We wisselen verhalen uit en breken samen het brood.	De picknickplaats
JUNI	Zending van de 72 (Lc 10,1-9)	We komen aan. De tocht heeft ons verrijkt. We delen en vieren onze ervaringen. We worden - veranderd - opnieuw op weg gezonden.	De festivalweide

JAARGANG 40 STARTNUMMER	LEEFTOCHT	
Leeftocht. Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijzensensen. Maandelijks inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/leeftocht Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen	 v.u. Lieven Boeve	

In de Bijbel

De pelgrim

In het evangelie van Lucas (24) lezen we dat twee volgelingen van Christus op zondagmorgen vernamen dat zijn graf leeg was, niemand wist waar Hij was. Ze keerden naar huis terug, naar Emmaüs. Ze spraken over de gebeurtenissen van de voorbije dagen in Jeruzalem, ze begrepen er niets van. Een man kwam bij hen lopen en vroeg wat hen zo intens bezighield. Verbaasd vroegen ze: 'Ben jij dan de enige vreemdeling – *peregrinus* - in Jeruzalem die niet weet wat daar de voorbije dagen is gebeurd?'

Peregrinus betekent letterlijk vreemdeling, maar het kan ook buitenlander, zwerver of onwetende betekenen. Een pelgrim is iemand die rondtrekt in den vreemde of zwerft, die geen vaste woonplaats heeft. Het pelgrimeren is zo oud als de mensen en komt in alle culturen voor. Is het een uiting van de universele onrust die in elke mens leeft? Is het een onweerstaanbaar verlangen om ooit eens 'thuis' te komen? Vast staat dat het pelgrimeren steeds een religieuze dimensie kent.

Pelgrimeren in de Bijbel

In het westerse christendom is het pelgrimeren gefundeerd op en geïnspireerd door de Bijbel. Zowel het Oude als Nieuwe Testament verwijzen herhaaldelijk naar het feit dat de mens hier op aarde geen blijvende woonplaats heeft. Tot Abraham sprak Jahweh: 'Trek weg uit uw land.' (Gen 12,1). Onder leiding van Mozes en Aäron trok het volk van Israël op Gods bevel weg uit Egypte (Ex 12,31-42). Verschillende evangelieteksten spreken over onthechting: een levenshouding eigen aan en noodzakelijk voor degene die op weg gaat. Zo lezen we bij Marcus hoe Jezus zijn apostelen zendt, twee aan twee: 'Hij gebied hun om niets mee te nemen voor onderweg dan een

stok – geen brood, geen reistas, geen geld in de beurs – wel sandalen aan te doen, maar geen twee stel kleren aan te trekken. (Mc 6,8-9).

Samengevat kan je binnen het christendom de pelgrim omschrijven als een mens die besloten heeft weg te trekken uit zijn vertrouwde omgeving en zijn verdere bestaan aan dit doel te wijten. Een zeer concreet doel kan het bezoeken van een welbepaalde, 'heilige' plaats zijn.

Bron: Madou Mireille, Eerst was er de pelgrim (in het boek Pelgrims. Onderweg naar Santiago de Compostela, W- books, Utrecht, 2011).

Abraham, de eerste pelgrim

De Heer zei tegen Abram: 'Trek weg uit uw land, uw stam en ouderlijk huis, naar het land dat Ik u zal aanwijzen. Ik zal een groot volk van u maken. Ik zal u zegenen en uw naam groot maken, zodat u een zegen zult zijn. Ik zal degenen zegenen die u zegenen, maar degene die u vervloekt zal Ik vervloeken. Om u zullen alle geslachten op aarde zich gezegend noemen.' Toen ging Abram weg, zoals de Heer hem had opgedragen, en Lot ging met hem mee. Abram was vijfenzeventig jaar toen hij Haran verliet. Met zijn vrouw Sarai en met Lot, de zoon van zijn broer, met al hun bezittingen en met degenen die zij in Haran in dienst hadden genomen, ging Abram op weg naar Kanaän. In Kanaän aangekomen, trok Abram het land in, tot bij de heilige plaats van Sichem, de Eik van More.

Gen 12,1-6

Blikopeners

HET VERHAAL VAN ISAAK, EEN LIED VAN LEONARD COHEN

Wie Abraham zegt, zegt Isaak. Leonard Cohen bekijkt het verhaal in zijn lied *Story of Isaac* vanuit een hedendaags perspectief.

Het verhaal wordt een aanklacht tegen wie anderen wil offeren. *A scheme is not a vision*, klinkt het. Hij schreef het als commentaar op de holocaust, maar het heeft niets van zijn actualiteit verloren.

*'I will kill you if I must, I will help you if I can.
I will help you if I must, I will kill you if I can.'*

Zo wordt het verhaal van Abrahams beproeving een les voor onze tijd.

← *The Sacrifice of Abraham* Sarto, Andrea del (Andrea D'Agnolo)
© Museo Nacional del Prado

ABRAHAM TREKT WEG

Abraham voert het bevel van God uit: 'Vertrek uit dit land, uit je stam en je familie.' Abraham laat zijn neef kiezen, na de pelgrimstocht zoekt hij een nieuw bestaan.

Opvallend is de harmonie die het beeld uitstraalt.

Pelgrimeren is zoeken naar het betere, waardoor we ons leven een andere betekenis geven.

Abraham vertrekt uit Haran Il Bassano, Francesco (toegeschreven aan), 1560–1592. © Rijksmuseum Amsterdam

Bezinning en gebed

Pelgrim worden betekent
even achterlaten
wat we vanzelfsprekend vinden.
Pelgrim worden betekent op weg gaan.
Pelgrim worden betekent op die weg
onzelf ontdekken.
Pelgrim worden betekent rijker
terugkeren dan we vertrokken zijn.
Of het nu een lange tocht is
of een korte bedevaart,
pelgrim worden is durven loslaten.

God,
leer mij pelgrim te worden.
Leer mij los te laten en op weg te gaan.
Leer mij dat het doel van mijn tocht
niet geografisch is,
maar dat de tocht belangrijker is.

Leer mij pelgrim te worden.
Leer mij dat ik zonder dat kan
waar ik soms te veel aan vasthoud,
uit gewoonte of valse zekerheid.

Leer mij pelgrim te worden.
Leer mij dat ik kan aanvaarden
dat er andere manieren zijn
om te kijken naar het leven dan ik dacht,
en dat ik een beter mens word als ik anders kijk.

Moge de Heer u zegenen
en u beschermen,
moge de Heer het licht van zijn gelaat
over u doen schijnen en u genadig zijn,
moge de Heer u zijn gelaat toewenden
en u vrede geven.
Zo zullen zij mijn naam
op de Israëlieten leggen,
en Ik zal hen zegenen.

Numeri 6,24-26 (Nieuwe Bijbelvertaling)

Bezinning en gebed

Zegengebied voor onderweg

Moge de weg je zeggen: volg me maar.
Moge de ster je zeggen: richt je vaart op mij.
Moge de grond je zeggen: bezaai me.
Moge het water je zeggen: drink me.

Moge het vuur je zeggen: warm je.
Moge de boom je zeggen:
schuil in mijn schaduw.
Moge de vrucht je zeggen: pluk me, eet me.

En als je de weg kwijtraakt,
geen vaste grond meer vindt
en dreigt te verdrinken,
als het vuur is gedoofd en je kou lijdt
in een nacht zonder sterren,
als de bomen kaal zijn
en je honger en dorst hebt,
dan moge zijn STEM je zeggen:
wees niet bang, Ik zal er zijn.

FRANS CROMPHOUT

Zegenbede voor een pelgrim

Niet dat je weg puur over rozen gaat,
dat je nooit tranen van spijt voelt
of je dagen zonder pijn en smart zijn,
nee, dat alles wens ik je niet toe.
Maar wel is mijn wens
dat je mag groeien in wie je bent,
met de gaven die God je gegeven heeft.

Dat ze het hart van je geliefden
met blijheid mogen vervullen.
Ik wens dat je in vreugde en smart
Gods nabijheid blijft zoeken,
en dat Hij je mag zegenen
overvloedig en rijk.

(R. Hornikx, in: Een huis vol verhalen, Verhalen en getuigenissen voor bezinning en gesprek, Kampen, 2003)

Actueel

Sebastien de Fooz stapte van Gent naar Jeruzalem: 'Wat ons bindt is machtiger dan wat ons verdeelt.'

"Het is een fantastische ervaring geworden, de momenten van lijden inbegrepen. Dat stappen, dag na dag, is altijd weer op tocht gaan door je innerlijke landschap, je eigen angsten. Het maakt dat je neiging naar de andere toe te gaan toeneemt, de schroom wegvalt. Fascinerend is het een soort innerlijke vrijheidsruimte te beleven, waarbij je die andere, hoe anders hij ook mag zijn, kan uitnodigen in zijn verscheidenheid. Zonder die te bestempelen. Je overleving hangt er ook van af, zeker als je op je doolie eentje op stap bent. Je hangt af van de goedheid van de andere, voor onderdak, voor een maaltijd."

In: BRUZZ, Karel Van der Auwera © Brussel Deze Week 10/08/2013

Een stempelboekje

Het stempelboekje heb je nodig om aan te tonen dat je als pelgrim onderweg bent. In het stempelboekje laat je onderweg – op belangrijke plaatsen – een stempel zetten. Die stempels staan voor de vele herinneringen aan de (lange) tocht. Kijk jij mee uit naar de stempel van elke maand?

Als pelgrim op weg ...

In haar boek 'Uitgedaagd' spreekt Martha Hoffenkamp (Adveniat, 2018) over het pelgrimeren. Ze brengt 13 aspecten aan waarover je met elkaar in gesprek kunt gaan. Welke zetten jou aan het denken of heb je al ervaren?

Feesten van de maand

Elke maand zetten we drie bijzondere dagen in de kijker. We duiden eerst en vooral dagen in het kerkelijk jaar. We halen ook inspiratie uit de kalender 'Iedereen Feest!' van Orbit, een jaarkalender met feestdagen van de religieuze en levensbeschouwelijke gemeenschappen in België. Daarnaast besteden we aandacht aan bijzondere dagen: de dag van de leraar, het kind, ...

Allemaal anders

Drie grote godsdiensten beroepen zich op het verhaal van Abraham. Voor alle drie is pelgrimeren een belangrijk element. Christenen kennen bedevaarten naar verschillende plaatsen, Joden gaan naar Jeruzalem. De bedevaart naar Mekka is één van de vijf zuilen van de islam.

Abraham nam de slavin Hagar tot vrouw, zij werd

de moeder van Ismaël. Zo werd Abraham ook de stamvader van de moslims. Er wordt in de traditie gezegd dat hij haar zou meegenomen hebben naar Mekka.

Drie tradities, drie invullingen, allemaal pelgrims onderweg.

Uit het werkveld

Op pelgrimstocht naar Lourdes

Zeven vijftienjarige leerlingen van het Bernarduscollege in Oudenaarde trokken met drie leraren met de diocesane bedevaart van het bisdom Gent mee naar Lourdes als begeleiders van de bedevaarders.

Het werd een echte pelgrimservaring. In hun contacten met de zieken, en met de liturgie en de rituelen van de bedevaart, leerden ze met andere

ogen kijken naar wat geloven kan betekenen.

Ze leerden hun verwachtingen relativeren, of het nu in hun contacten was, of bij een optreden van Andrea Bocelli, in een eucharistieviering of in een ontmoeting met bisschop Lode van Gent.

Hun vrijwilligerswerk leerde hen dat niet materiële rijkdom maar de rijkdom van het hart het belangrijkste is.

